

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Цивільний захист» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» галузі знань 26 «Цивільна безпека», розроблену в Національному університеті цивільного захисту України

Забезпечення техногенної безпеки є однією з найважливіших умов стабільного функціонування промислових підприємств, особливо тих, діяльність яких пов'язана з використанням небезпечних хімічних речовин, складного технологічного обладнання та виробничих процесів, що потребують постійного контролю. В умовах воєнного стану актуальність зазначених питань суттєво зростає через додаткові загрози пошкодження виробничих об'єктів, порушення технологічних процесів, виникнення аварій та необхідність забезпечення належного захисту працівників. За таких обставин підприємства потребують кваліфікованих фахівців, здатних аналізувати виробничі небезпеки, оцінювати ризики, обґрунтовувати заходи із запобігання аваріям та організовувати виконання завдань цивільного захисту.

Освітньо-професійна програма «Цивільний захист», розроблена Національним університетом цивільного захисту України для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, відповідає зазначеним потребам та має належну практичну спрямованість. Її метою є формування компетентностей, необхідних для забезпечення цивільного захисту, техногенної безпеки, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, реагування на них та ліквідації їх наслідків. Позитивної оцінки заслуговує комплексний характер програми, яка поєднує природничо-наукову, інженерно-технічну та нормативно-правову підготовку з опануванням практичних методів забезпечення безпеки промислових об'єктів.

Важливою перевагою освітньої програми є формування здатності впроваджувати на об'єктах системи забезпечення техногенної безпеки та оцінювати рівень їх оснащеності засобами автоматичного контролю і спостереження за критичними параметрами небезпечних речовин і технологічних процесів. Вивчення освітніх компонентів «Техногенна безпека об'єктів», «Системи автоматичного контролю та спостереження», «Природні та техногенні загрози» і «Запобігання надзвичайним ситуаціям» створює необхідну основу для формування у майбутніх фахівців навичок аналізу виробничих небезпек, оцінювання ризиків і вибору обґрунтованих інженерно-технічних та організаційних заходів.

Позитивно оцінюється підготовка здобувачів вищої освіти з питань радіаційного, хімічного та біологічного захисту. Для підприємств, виробнича діяльність яких пов'язана з використанням небезпечних хімічних речовин, особливого значення набувають знання щодо характеру впливу небезпечних факторів, способів захисту працівників та порядку дій у разі виникнення аварійних ситуацій. Опанування відповідних методів і засобів захисту сприятиме формуванню професійної готовності випускників до виконання завдань із забезпечення безпеки персоналу та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій.

Окремого схвалення заслуговує увага до інженерного захисту об'єктів підвищеної небезпеки та забезпечення стійкості будівель і споруд в умовах надзвичайних ситуацій. Вивчення відповідних освітніх компонентів сприятиме підготовці фахівців, здатних аналізувати загрози для виробничих будівель, споруд та інженерної інфраструктури, оцінювати можливі наслідки їх пошкодження й обґрунтовувати необхідні заходи цивільного захисту. Для промислових підприємств зазначені компетентності є важливими з огляду на взаємозалежність технологічних процесів і можливість виникнення вторинних небезпечних факторів у разі пошкодження окремих виробничих систем.

Важливою складовою освітньої програми є також формування знань щодо нормативно-правового регулювання у сфері цивільного захисту, техногенної та промислової безпеки. Практична діяльність фахівців підприємств потребує належного розуміння законодавчих вимог, уміння застосовувати нормативні документи, брати участь у плануванні заходів безпеки та здійснювати контроль за їх виконанням. У цьому контексті позитивно оцінюється включення до освітньої програми компонентів «Правові основи цивільного захисту» та «Охорона праці в галузі», які сприяють формуванню необхідних професійних компетентностей.

Позитивної оцінки заслуговує практична спрямованість освітньої програми, зокрема передбачене проходження навчальної та виробничої практик. Поєднання теоретичних знань із практичними завданнями створює можливості для ознайомлення здобувачів з особливостями функціонування промислових об'єктів, аналізу реальних виробничих небезпек і набуття навичок обґрунтування заходів із забезпечення техногенної безпеки. Такий підхід сприятиме професійній адаптації майбутніх випускників та підвищенню їх готовності до роботи на підприємствах.

Загалом освітньо-професійна програма «Цивільний захист» характеризується актуальністю, системністю та відповідністю основним потребам промислових підприємств у підготовці фахівців із цивільного

захисту. Її зміст забезпечує необхідні передумови для формування компетентностей щодо аналізу техногенних загроз, оцінювання ризиків, впровадження систем техногенної безпеки, організації захисту працівників та запобігання виникненню надзвичайних ситуацій.

З метою подальшого вдосконалення освітньо-професійної програми доцільно рекомендувати розширення використання практико-орієнтованих завдань, пов'язаних із моделюванням аварійних ситуацій на промислових об'єктах, зокрема підприємствах хімічної промисловості. Особливу увагу варто приділити аналізу сценаріїв аварій із викидом небезпечних хімічних речовин, оцінюванню можливих зон їх поширення, визначенню необхідних заходів захисту персоналу та використанню інформації від систем автоматичного контролю для своєчасного прийняття рішень. Реалізація зазначених підходів сприятиме поглибленню практичних навичок майбутніх фахівців та підвищенню їх готовності до забезпечення цивільного захисту на промислових підприємствах.

Висновок:

Освітньо-професійна програма «Цивільний захист» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» галузі знань 26 «Цивільна безпека» є актуальною, змістовно обґрунтованою та відповідає потребам промислових підприємств у підготовці кваліфікованих фахівців. Її реалізація забезпечуватиме формування компетентностей, необхідних для оцінювання техногенних ризиків, запобігання аваріям, впровадження систем забезпечення техногенної безпеки, організації захисту працівників та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій. Освітньо-професійна програма заслуговує на позитивну оцінку та рекомендується до реалізації в Національному університеті цивільного захисту України.

Рецензент:

Посада: Начальник служби цивільного захисту ПрАТ «АЗОТ»

Анатолій САДОВИЙ

Приватне акціонерне товариство «АЗОТ»
м. Черкаси

«30» травня 2024 року